

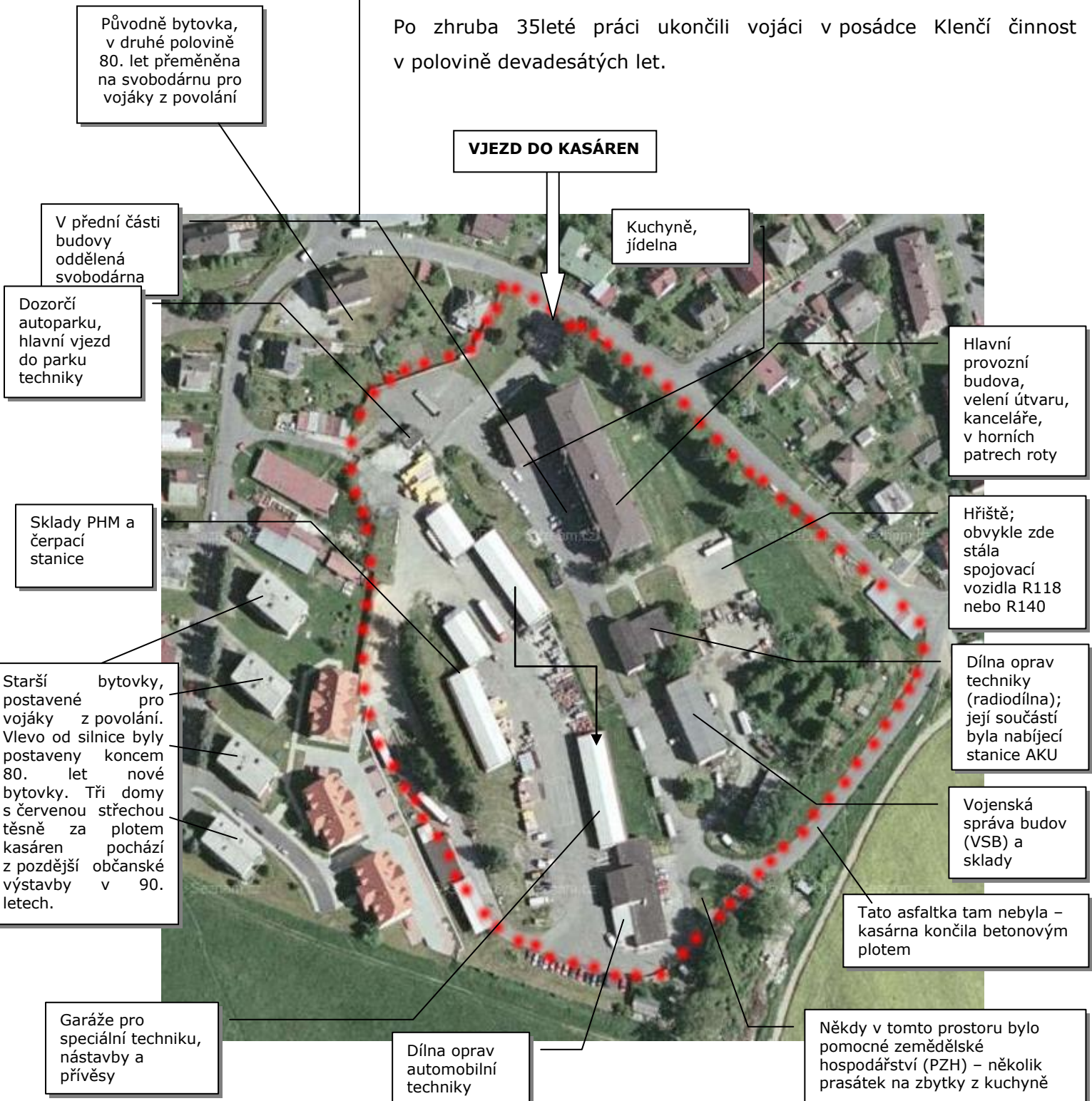
Omlouvám se, že popisuji kasárenský blok až po roce 2002, kdy už byl přestavěn na bytovky, nemám k dispozici starší fotografie, proto ty současné berte jen jako ilustrační.

[Odkaz na Mapy.cz](#)

Vojenská posádka Klenčí pod Čerchovem

Otevřený název: **78. radiotechnický praporek ZU** (78. rtrp ZU)
Krycí název útvaru: VÚ 6778 Klenčí pod Čerchovem

Po zhruba 35leté práci ukončili vojáci v posádce Klenčí činnost v polovině devadesátých let.

**Hlavní provozní budova
bývalých kasáren v posádce
Klenčí pod Čerchovem (2002)**
*(Nyní bytovka, v době minulé měla
budova plochou střechu bez nástavby)*

Kasárna byla postavena v polovině 60. let a užívána poprvé od roku 1967, do té doby bydleli vojáci v kasárnách v Domažlicích (v části v nedávné době zmodernizované na bytovky naproti letnímu kinu).

Celý objekt kasáren v Klenčí pod Čerchovem byl poměrně velký, protože téměř celou dobu zde byl samostatný prapor s logistickou podporou zabezpečovacích rot, rozsáhlým autoparkem a budovami auto- i radiodílen.

Při posuzování velikosti objektů či jednotek to mějte, prosím, na paměti. Šlo o vojenskou posádku, poskytující logistické zázemí pro jednotky z [Čerchova](#), [Zvonu](#), částečně i [Havranu](#) a [Poledníku](#)¹. (Obdobnou úlohu pro druhý prapor plnila posádka v Mariánských Lázních s odloučenou částí v Tachově). Do značné míry byla určena pro samostatnou činnost při vedení bojových operací a tomu musela odpovídat i její výzbroj a výstroj.

Bojovým úkolem útvaru nebylo vedení přímých bojových operací, ale úkoly radiového a radiotechnického průzkumu, rozkrytí možností potenciálního protivníka a zjištění jeho úmyslů. Výzbroj proto tvořila hlavně speciální vozidla, z hlediska střelných zbraní pouze lehké – vojáci samopaly, důstojníci pistole vz.52, později CZ75, několik kulometů. Uložení v posádce Klenčí, část deponována na stanovištích v uzamčených prostorech a vydávala se – spolu se střelivem pro samopaly VZS - pouze na příkaz, aby se předcházelo pohraničním incidentům. Bedny s ručními granáty uloženy mimo posádku Klenčí a vyzvedávaly se v případě zvýšené pohotovosti.

Jak je popsáno níže, útvar patřil do podřízenosti Západního vojenského okruhu, válečně tedy stupně front, což znamenalo, že by se zcela výjimečně dostával do přímého boje. Umožňoval mu to i dosah jeho prostředků – při vhodně zvoleném stanovišti cca 450 kilometrů, u poznatků, získávaných odrazem od vrstev atmosféry i dále. Při vedení bojové operace by mezi ním a protivníkem byly nasazeny pravděpodobně [průzkumné prapory jednotlivých divizí](#).

Rozdělení jednotek vychází opět z dislokace 80. let a organizaci si ukážeme pouze začlenění na praporu do zbrojovské brigády.

¹ Kluci z Poledníku měli kasárna roty v Kašperských horách, odkud se přesunovali na kopec samostatně. Z hlediska operačních hlášení měli spojení na Klenčí (Čerchov), odkud si i vyžadovali pomoc, hlavně z hlediska povolání techniky pro úklid sněhu po cestě nahoru na stanoviště. Bohužel ani tento způsob podpory odloučených jednotek nebyl ideální, vyprávět by mohli právě kluci z Poledníku – někdy se stávalo, že zasypaná auta osvobodila až obleva...

Na některých vojenských webech se občas setkávám s tím, že se na nich někdo snaží počítat jednotky u těchto útvarů jako housky na krámě, což samozřejmě nejde.

Každý, kdo sloužil na vojně za minulého režimu, ví velmi dobře, že by to byl nesmysl – musely se plnit i jiné úkoly, než jen průzkumné. A za všech okolností muselo být splněno politické školení a vytvořeny ty správné obsahy nástěnek...

Na závěr tohoto úvodu jenom jednu perličku – vojáci z povolání u těchto útvarů dostávali příplatek za službu v tomto kdysi vysídleném území, bez kulturního zázemí. Slangově se tomuto příplatku říkalo „pralesné“, což asi nejlépe vystihuje jeho podstatu.

Pralesné pro vojáky na státní hranici bylo 300 Kč, pro vojáky dále od hranice (Zbiroh) asi polovina. Průměrný plat mladého poručíka za službu v tomto prostředí byl cca 3000 – 3200 Kčs. Nechám na vašem porovnání, co si myslíte o této výši za život celých rodin ve vysídlených oblastech....

7. radiotechnická brigáda ZU Zbiroh²

- **77. radiotechnický prapor ZU Mariánské Lázně**
 - radiotechnická rota
 - VKV rota radiového průzkumu
 - rota automatizovaných pátračů
 - spojovací četa
 - četa oprav techniky
 - četa týlového zabezpečení

- **78. radiotechnický prapor ZU Klenčí pod Čerchovem**
 - radiotechnická rota
 - VKV rota radiového průzkumu
 - rota automatizovaných pátračů
 - spojovací četa
 - četa oprav techniky
 - četa týlového zabezpečení

- **79. rádiový prapor ZU Litoměřice**
 - 701. rota rádiového zaměřování ZU Jiřikov
 - 702. rota rádiového zaměřování ZU Třeboň
 - 703. rota rádiového zaměřování ZU Újezd u Uničova³
 - 704. rota rádiového zaměřování ZU Slovenský Grob
 - rota rádiového zaměřování STŘED
 - rota rádiového odposlechu KV
 - spojovací četa
 - dílna oprav rádiové techniky
 - dílna oprav automobilní techniky
 - četa týlového zabezpečení

Vlastní rozmístění jednotek na stanovištích a v kasárnách bylo jednoduché:

- První tři roty byly tzv. bojové a plnily ve směnách úkol na stanovištích u státní hranice. Ti vojáci, kteří nebyli na dovolené, opuštěcích nebo celodenní službě, se podíleli i na plnění úkolů v posádce (kuchyně, kotelna na tuhá paliva apod.) Upozorňuji, že se jednalo o útvar těsně na hranici, kterého se týkaly tehdejší velmi přísné podmínky pro přítomnost vojáků v posádce – pouze 30% vojáků mohlo být současně mimo posádku, cca 25% bylo neustále v bojové pohotovosti. Vzhledem k tomu, že útvar plnil i jinak velmi neoblíbené úkoly logistického zabezpečení pro jiné útvary (např. litoměřické), občas se mu nedostávalo sil ani prostředků. Běžně se potom stávalo, že na úkoly, nijak nesouvisející s průzkumem, byli stahováni vojáci, přímo se nepodílející na průzkumných úkolech na stanovištích – musela být pokryta služba dozorcích rot, služby dozorcího na stanovištích, kotelníci, obsluha telefonní ústředny, hotovostní řidiči, posádková ošetřovna. Někdo také musel udržovat čistou a posypanou cestu na jednotlivé kopce apod.

² Viz [Vojenství kvalitně](#) – dotazy 364, 459 a 786 (odkazy o stránku výše). Upozorňuji, že se jedná o organizaci po roce 1985, kdy brigáda vznikla z předchozího pluku.

³ Zaměřovací stanoviště Újezd u Uničova můžete najít i [v kapitole o spolupráci s Národní lidovou armádou NDR](#).

- Radiotechnická rota zodpovídala za signálový (impulsový) průzkum⁴, rádiová rota za fonický odposlech, rota automatizovaných pátračů je jiný název pro operátory [Ramony](#) a [Tamary](#). Vzhledem k podstatě plnění úkolů v zaměřovacích základnách byly roty často složeny z odloučených čet, neboť charakter práce nedovoloval denní dojíždění z Klenčí na všechna stanoviště (takto byl organizován např. [Poledník](#) nebo pravý bok Ramony a Tamary na [Havranu](#)). V jejich prospěch později působila malá skupinka inženýrů praporu, kteří se věnovali – vzhledem k její složitosti – pouze této technice. Charakter práce zvláště náčelníků stanovišť u Ramony (Tamary) byl odlišný od jiných velitelů – tyto automatizované pátrače měly ve výzbroji doslova všechno pro samostatnou práci souprav, o co se normálně starají logistické jednotky. (Např. geodetické soupravy pro zaměrování polohy, vlastní rádiové spojovací prostředky, zavrtávací mechanismy, elektrocentrály apod. O toto všechno se museli starat náčelníci stanovišť – např. dobíjení AKU pro vysílačky, zabezpečení volacích znaků, PHM pro elektrocentrály, později i utajovače pro šifrované přenosy dat,...)
- Spojovací četa zodpovídala za vykrytí služeb v mobilních prostředcích spojení a za celodenní obsluhu na telefonní ústředně. V případě výjezdu do pole i za zřízení a udržování spojení linkového i rádiového. V pozdějších dobách se podíleli zřizování a udržování tras pro datové přenosy ze stanovišť. (Všechny přenosy z operačních středisek na stanovištích probíhaly samozřejmě jako utajené provozy. Proto musel mít útvar vyškoleno příslušný počet šifrantů, obsluhujících tyto speciální mašinky. Jenom pro doplnění – každý, kdo pracoval na tomto pracovišti, měl v podmínkách „nastaveno“ členství v KSC, což s příchodem Tamary značně zkomplikovalo situaci – bylo víc techniky, než komunistů...). Spojovací četa také držela stálou hotovostní službu na R-118, popř. R-140 v posádce, přes kterou se provádělo svolávání vojáků v pohotovosti do kasáren cestou zařízením SVITAVA. (Poznámka pro mladší generaci – mobily tehdy ještě nebyly...).
- Dílnu oprav rádiové techniky tvořilo několik středoškoláků na jednodušší opravy přijímačů a magnetofonů, k dílně patřil i sklad náhradních dílů. (Magnetofony se používaly jako základní záznamové zařízení pro rádiový odposlech, u radiotechnických zařízení se zpočátku používala děrná páska, u Ramony bylo možno později zaznamenávat reálné provozy na obrovský videomagnetofon Philips. Příslušníci dílny nebo technické skupiny obvykle prováděli i pravidelné silnoproudé revize zařízení.

⁴ I před nasazením Kopáče, Ramony a Tamary byl samozřejmě prováděn průzkum leteckých prostředků možného protivníka, např. soupravami typu POST-3M a jinými.

- Četa oprav techniky (ČOT) zodpovídala za opravy motorových vozidel, resp. odsuny do opravy, K dispozici měla automobilní dílnu (jak stacionární v kasárnách, tak mobilní PAD-2M), dále autojeřáb (AV-15) apod. Pro ilustraci – výzbroj praporu tvořilo cca 140 vozidel (!) různého původu – od potomků kořistní německé techniky⁵, dodávanou sovětskou technikou nevalné úrovně Zil-157 a Ural (SDR-2), UAZ-452 (sanitka), ZIL-131 (valník), PV3S (střední nákladák), Tatry 138, 148 i 815. Jako hotovostní vozidlo velitele terénní UAZ- 469. Na přepravu raněných 2 autobusy Karosa, pro kontráše škodovku 105. Toto všechno musela malá ČOT udržovat v chodu.
- Četa týlového zabezpečení zodpovídala za kuchyni, proviant, vedla běžnou zásobu PHM a starala se o veškerou agendu okolo provozu vozidel a elektrocentrál apod. (Zdravím, Vildo!). Obstarávali dovoz proviantu a PHM z jiných posádek, vařili.
- I veškeré funkce, které nebyly dány tabulkami počtů, musely být samozřejmě pokryty, takže např. do služeb strážných nebo kotelníků chodili dočasně nevyužití řidiči. V „papírové“ organizaci ještě chybí strážní jednotka a psovodi se psy. Na stanoviště byli občas v mírových podmínkách dlouhodobě odvelováni vojáci či menší jednotky z nadřízených stupňů, kteří posilovali pohraniční prapory. Při zvýšeném stupni bojové pohotovosti se obvykle vraceli zpátky.

Po zrušení kasáren byla hlavní budova změněna na bytovku, v objektech radiodílny je truhlárna Artes Nature, v jídelně sídlí odloučené pracoviště ZUŠ Domažlice, budova dozorcího autoparku je proměněna na sklad stavebního materiálu, resp. parkoviště roztodivné stavební mechanizace.

Likvidace betonového oplocení kasáren umožnila v jejich horní části stavbu nových domů v rámci občanské výstavby.

⁵ Pro dokreslení – až po roce 1989 jsme se v Klenčí zbavovali dvou staříčkových „hakilů“, uložených v nedotknutelných zásobách (NZ). Jedna šla do muzea kosmonautu Remkovi v Praze, druhá se prý prohání na poli u jakéhosi holandského farmáře.

Objekty bývalých kasáren v Klenčí pod Čerchovem (2005) – v popředí domek dozorčího u vchodu (zatím neodstraněn), za ním hlavní budova (v přízemí u hlavního vchodu místnost dozorčího útvaru, nad ním svobodárna (ubytování vojáků z povolání), dále vzadu kanceláře, ve vyšších patrech jednotlivé roty (ubytování vojáků základní služby).
Pravá budova v pozadí je bývalá jídelna, nyní pracoviště ZUŠ Domažlice.

Hlavní budova, v popředí vlevo bývalá jídelna.

Bývalá hlavní budova kasáren, fotografovaná od garáží a dílny oprav automobilní techniky

Po zrušení plotu okolo kasáren se mezi bývalé vojenské bytovky vklínily i velmi pěkné nové domy....

Brána do bývalého autoparku – nyní prodejny stavebního materiálu (2005). Budova dozorčího autoparku je stále původní i s plechovým vojenským číslem budovy.

Bývalá budova dozorčího autoparku

Budova bývalé radiodílny a nabíjecí stanice – nyní firma Artes Nature (Miroslav Ryšavý)(2005).

Bývalé sídlo vojenské správy budov v posádce Klenčí a sklady (na rampě).

V popředí garáže pro speciální techniku, vzadu dílny oprav automobilní techniky

TITLE:

Železná opona jako bojiště elektronické války

Práce je nedílnou součástí webu
<http://www.iron-curtain.info>

AUTHOR:

© 1999 – 2006 ing. Václav ILČÍK

**CONTENT LANGUAGE:
COPYRIGHT:**

Czech (cz)

Zapomenutá elektronická válka v okolí železné
opony

DESCRIPTION:

Rádiový a radiotechnický průzkum na železné
oponě i za ní

KEYWORDS cz:

železná opona, státní hranice, PS, Pohraniční
stráž, signálka, vojenské věže, vidové hlásky,
pátrače, historie železné opony, budování železné
opony, ochrana státní hranice, ostnatý drát,
Čerchov, Dyleň, Rozsocha, Tišina, Havran, Zvon,
Poledník, Kříženec, Šumava, Tišina, Český les,
Hazlov, Lesná, Milíře, zámek Zbiroh, četnické
letecké hlídky, průzkumná stanoviště, SIGINT,
ELOKA, Ramona, Tamara, Kopáč, Věra, KRTP,
KRTP-86, KRTP-91, KRTP-81, Borap, Kolčuga,
SDR, PLSS, ERA, HTT Tesla Pardubice, pasivní
radar, radiolokace, tichá spolupráce, život za
dráty, pozemní průzkumná stanoviště, vrtulníky
na hranici, SR-71, Mig-25, zpravodajská správa,
studená válka, OSH, EZOH, útěky, dezerce,
ostnatý drát, odposlech, greenway, incidenty,
elektronický boj, REB, TDOA, časově hyperbolická
metoda

KEYWORDS en:

iron curtain, border, barbed fence, behind the iron
curtain, iron border, ZACR, passive radar, LAPAS,
PLSS, ELINT, SIGINT, iron curtain history, lost
border, iron curtain road, cold war, bicycle
greenway, KRTP, Vera, Tamara, Trash Bin, Trash
Can, Ramona, Soft Ball, Borap, PRP-1, Kopac,
ECCM, TDOA, reconnaissance, COMMUNICATIONS
INTELLIGENCE, COMINT, NO MEN'S LAND,
Commie Horde, Mi-24 Hind, White Elephant

KEYWORDS de:

eloka, turm, funk, grenze, Mfs, Schneeberg,
Elektronische Kampfführung, Peil, Peilbasis,
Elektronische Unterstützungsmaßnahmen, LAPAS,
Elektronische Gegenmaßnahmen, Elektronische
Schutzmaßnahmen, horchdienst, Hoher Bogen,
Grosser Arber, Grosser Kornberg, Grosser Osser,
Fernmeldesektor, Fernmeldeskorturm, Grossen
Kornberg, Grossenbrode,

PHRASE cz:

Jak bojoval Západ s Východem na frontě elektronické války. Státem podporovaná špionáž území potenciálního protivníka. Život v okolí železné opony. Neprostupná státní hranice, hlídané Pohraniční stráží. Železná opona – stavba, historie, použití. Systém střežení státní hranice.

Vojenské síly a prostředky, dislokované v bezprostředním okolí železné opony. Pohraniční stráž. Lehký obrněný pluk. Průzkumné jednotky. Útvary zvláštního určení ZU. Obrněná brigáda. Jednotky REB. Stacionární stanoviště. Hlášky. Signálový průzkum. Technika rádiového a radiotechnického průzkumu. Monitorovací přijímače. Vrtulníky na železné oponě. Průzkumná letadla.

PHRASE en:

Iron curtain project. SIGINT, COMINT, ELINT, RADINT, OSINT, ACINT, EPM, ECCM. MASINT, Redcatchers. Radio Intelligence.

Tento text vznikl přibližně v průběhu 7 let. Jestliže máte pocit, že jsou tam faktické chyby, neváhejte mne kontaktovat – nikdo není neomylný.

Autor nikdy nebyl členem žádné politické strany a jeho práce nemá být oslavou komunistické strany, dřívějšího politického zřízení či železné opony jako takové.

Reálie odpovídají době přibližně od poloviny osmdesátých let do konce železné opony.

Všechny materiály pochází z veřejně dostupných zdrojů a jsou – pokud možno – citovány. V některých případech se mi nepodařilo autora vypátrat, resp. nereagoval na moje žádosti.

Autor

